

**ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ**

Εθνική Βιβλιοθήκη
της Ελλάδος National
Library of Greece

ΣΤΑΥΡΟΣ
ΝΙΑΡΧΟΣ
FOUNDATION
CULTURAL
CENTER

ΚΕΝΤΡΟ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΙΔΡΥΜΑ
ΣΤΑΥΡΟΣ
ΝΙΑΡΧΟΣ

Σ Υ Ν Ε Δ Ρ Ι Ο

200 ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

Αναζητώντας τη γνώση:

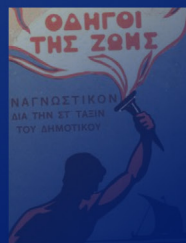
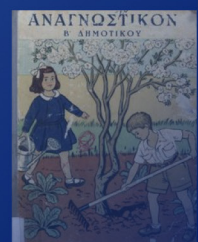
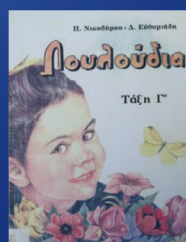
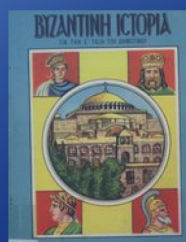
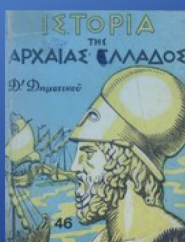
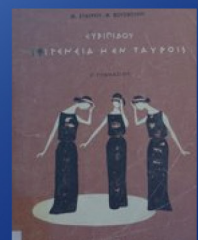
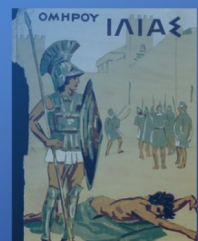
Τα σχολικά εγχειρίδια στο Ελληνικό Κράτος

17 - 19 Δεκεμβρίου 2021

Πύργος Βιβλίων

Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος

Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Παρασκευή 17 Δεκεμβρίου 2021

15.00-15.30 *Χαιρετισμοί της πολιτικής ηγεσίας του Υ.ΠΑΙ.Θ.*
Χαιρετισμός του Προέδρου του Ι.Ε.Π., Ιωάννη Αντωνίου
Χαιρετισμός του Γενικού Διευθυντή Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος, Φίλιππου Τσιμπόγλου

Πρώτη συνεδρία (Εκπαίδευση – Παιδαγωγική)

Πρόεδρος: **Φίλιππος Τσιμπόγλου, Δρ.,** Γενικός Διευθυντής Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος

15.30-15.45 *Πολιτικές για τα σχολικά εγχειρίδια στη διαδρομή του ελεύθερου ελληνικού κράτους*
Δημήτρης Χαραλάμπους, Καθηγητής, Α.Π.Θ.

15.45-16.00 *Εκπαιδευτικές θεωρίες και «μοντέλα» προγραμμάτων σπουδών και σχολικών βιβλίων*
Κυριάκος Θ. Μπονίδης, Αναπληρωτής Καθηγητής, Α.Π.Θ.

16.00-16.15 *Γλωσσικό ζήτημα και σχολικά εγχειρίδια στο πλαίσιο της «γραμματικής του σχολείου»*
Γιάννης Μπέτσας, Επίκουρος Καθηγητής, Α.Π.Θ.

16.15-16.30: *Η εξέλιξη της εικονογράφησης στα σχολικά εγχειρίδια*
Ευαγγελία Κανταρτζή, Διευθύντρια του Μουσείου Σχολικής Ζωής και Εκπαίδευσης

16.30-16.45: *«Βιβλία για τα Ελληνόπουλα»: Η πρωτοβουλία του Εκπαιδευτικού Ομίλου «σα συμπλήρωμα της αγωγής του σχολείου»*
Κωνσταντίνος Δ. Μαλαφάντης, Καθηγητής, Ε.Κ.Π.Α.

16.45-17.15: Συζήτηση

17.15-17.30: Διάλειμμα

Δεύτερη συνεδρία (Αρχαία Ελληνική & Νεοελληνική Γλώσσα)

Πρόεδροι: **Διονύσιος Γούτσος, Καθηγητής στο Ε.Κ.Π.Α.**
Άννα Αφεντουλίδου, Σύμβουλος Β' στο Ι.Ε.Π.

17.30-17.45: *Τα σχολικά βιβλία των Αρχαίων Ελληνικών από το 1836 έως το 1936: Παιδαγωγική, κοινωνική και ιστορική προσέγγιση*
Γεωργία Κ. Κατσαγάνη, Διδάκτωρ Αρχαίας Ελληνικής Φιλολογίας, πρώην Σύμβουλος Α' στο Ι.Ε.Π.

17.45-18.00: *Διδακτικά εγχειρίδια της Αρχαίας Ελληνικής και επιστημονικότητα*
Αμφιλόχιος Παπαθωμάς, Καθηγητής, Ε.Κ.Π.Α.

18.00-18.15: *Διδακτικά εγχειρίδια των φιλολογικών μαθημάτων σε ένα «κλασικό σχολείο»*
Βασίλειος Π. Βερτουδάκης, Επίκουρος Καθηγητής, Ε.Κ.Π.Α.

18.15-18.30: *Τα διδακτικά εγχειρίδια των Αρχαίων Ελληνικών στο Λύκειο: η προοπτική ενός διαλεκτικού ανθρωπισμού*
Ευάγγελος Αλεξίου, Καθηγητής, Α.Π.Θ.

- 18.30-18.45: *Όψεις της διδασκαλίας της Αντιγόνης στα διδακτικά εγχειρίδια*
Μενέλαος Χριστόπουλος, Καθηγητής, Πανεπιστήμιο Πατρών
- 18.45-19.00: *Συγγραφή σχολικού βιβλίου και ομάδα εργασίας: θεσμική-ακαδημαϊκή εποπτεία και διδακτική-αξιολογική εμπειρία*
Βασίλειος Μπετσάκος, Διδάκτωρ στην Ιστορία της Φιλοσοφίας, Καθηγητής Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
- 19.00-19.15: *1987 – 2021: Τα σχολικά εγχειρίδια της Νεοελληνικής Γλώσσας στο Λύκειο και η διδακτική καταλληλότητά τους με κριτήριο τα νέα δεδομένα που χαρακτηρίζουν τη γλωσσική διδασκαλία*
Νικόλαος Κ. Αλέφαντος, Διδάκτωρ στη Διδασκαλία και Αξιολόγηση της Νέας Ελληνικής Γλώσσας του Ε.Κ.Π.Α., Καθηγητής Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
- 19.15-19.45: Συζήτηση
(Παύση εργασιών 1ης ημέρας)

Σάββατο 18 Δεκεμβρίου 2021

Τρίτη συνεδρία (Νεοελληνική Λογοτεχνία)

Πρόεδροι:

Γεώργιος Σπανός, Ομότιμος Καθηγητής στο Ε.Κ.Π.Α.
Ευριπίδης Γαραντούδης, Καθηγητής στο Ε.Κ.Π.Α.

- 09.30-09.45: *Νεότεροι έλληνες λογογράφοι και ποιητές στο Ελληνικό Σχολείο (1884): Ιδεολογικοί στόχοι και επιλογές κειμένων*
Λάμπρος Βαρελάς, Αναπληρωτής Καθηγητής, Α.Π.Θ.
- 09.45-10.00: *«Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας», μια “τολμηρή” μεταρρύθμιση στο μάθημα της λογοτεχνίας*
Πολυξένη Μπίστα, δ.φ., Σύμβουλος Α΄, Ι.Ε.Π.
- 10.00-10.15: *Το εγχειρίδιο Νεοελληνική Λογοτεχνία, Γ΄ Λυκείου Θεωρητικής Κατεύθυνσης: η κατάθεση μιας προσωπικής εμπειρίας και το όραμα της ανανέωσης στη διδασκαλία του μαθήματος*
Τασούλα Καραγεωργίου, δ.φ., Επίτιμη Σχολική Σύμβουλος Φιλολόγων
- 10.15-10.30: *Από το ανθολόγιο στον φάκελο υλικού και τα δίκτυα κειμένων*
Βενετία Αποστολίδου, Καθηγήτρια, Α.Π.Θ.
- 10.30-10.45: *Οικοδομώντας τον εαυτό μέσα από τα κείμενα των Ανθολογίων Λογοτεχνικών Κειμένων*
Μαρίτα Παπαρούση, Καθηγήτρια, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας
- 10.45-11.00: *Ο εθνικός εαυτός στα σχολικά λογοτεχνικά αναγνώσματα*
Πολυξένη Μπίλλα, δ.φ., Σύμβουλος Α΄, Ι.Ε.Π.
- 11.00-11.15: *Ο ξένος, ο άλλος, ο διαφορετικός: Ταυτότητα και ετερότητα στα Ανθολόγια Λογοτεχνικών Κειμένων*
Μαρία Νικολοπούλου – Δώρα Μέντη, ΕΔΙΠ, Ε.Κ.Π.Α.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

- 11.15-11.30: *Η ελληνική επανάσταση του 1821 στις σελίδες των σχολικών εγχειριδίων της Λογοτεχνίας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (1884-2021)*
Χρυσάνθη Κουμπάρου, δ.φ., Συντονίστρια Εκπαιδευτικού Έργου Φιλολόγων
- 11.30-12.00: Συζήτηση
- 12.00-12.15: Διάλειμμα

Τέταρτη συνεδρία (Ιστορία)

Πρόεδροι: **Κώστας Μπουραζέλης**, Ομότιμος Καθηγητής στο Ε.Κ.Π.Α.
Βασίλης Γούναρης, Καθηγητής στο Α.Π.Θ.

- 12.15-12.30: *Ανατολικοί Λαοί και Αιγαιακή Προϊστορία: εξελίξεις στο πεδίο της έρευνας και στα σχολικά εγχειρίδια της Ιστορίας*
Αντώνης Ν. Μαστραπάς, δ.φ., Σύμβουλος Α΄, Ι.Ε.Π.
- 12.30-12.45: *Η πρόσληψη της Αρχαϊκής και της Κλασικής Εποχής στα σχολικά εγχειρίδια Ιστορίας (19ος-20ος αι.)*
Γιάννης Ξυδόπουλος, Αναπληρωτής Καθηγητής, Α.Π.Θ.
- 12.45-13.00: *«Τι είναι το Βυζάντιο» στα ελληνικά σχολικά εγχειρίδια. Από την «Ελληνική Αυτοκρατορία» στον εγκλωβισμό μεταξύ της ύστερης αρχαιότητας και της πρώιμης νεωτερικότητας*
Κατερίνα Νικολάου, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια, Ε.Κ.Π.Α.
- 13.00-13.15: *«Βυζαντινών βίος και πολιτισμός» μέσα από τα σχολικά εγχειρίδια της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.*
Έφη Συγκέλλου, Επίκουρη Καθηγήτρια, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων
- 13.15-13.30: *Η εικόνα των Οθωμανών Τούρκων, από την εμφάνισή τους έως και τις παραμονές της Επανάστασης του 1821, στα ελληνικά σχολικά εγχειρίδια ιστορίας*
Γεώργιος Θώδης, ΜΑ Ιστορίας και Διδακτικής της Ιστορίας, Καθηγητής Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
- 13.30-13.45: *«Μέχρι των καθ' ημάς χρόνων». Η διδασκαλία της νεότερης ιστορίας κατά τον πρώτο αιώνα του ελληνικού κράτους*
Χριστίνα Κουλούρη, Πρύτανης Παντείου Πανεπιστημίου
- 13.45-14.00: *Η εικόνα «του άλλου» στα ελληνικά σχολικά εγχειρίδια Ιστορίας τον 20ό αιώνα*
Τάσος Χατζηναστασίου, Δρ. Ιστορίας, Καθηγητής Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
- 14.00-14.15: *Σκελετοί στο ντουλάπι: ακρίβεια, ανακρίβεια και επιστημονική μέθοδος στα σχολικά εγχειρίδια Ιστορίας*
Ευάνθης Χατζηβασιλείου, Καθηγητής, Ε.Κ.Π.Α.
- 14.15-14.45: Συζήτηση
- 14.45-15.00: Διάλειμμα

Πέμπτη συνεδρία (Μαθηματικά)**Πρόεδροι:**

Χαρά Χαραλάμπους, Καθηγήτρια, Κοσμητορίσσα της Σ.Θ.Ε., στο Α.Π.Θ.
Κωνσταντίνος Στουραϊτης, Σύμβουλος Α΄ στο Ι.Ε.Π.

- 15.15-15.30: *Σχολικά εγχειρίδια Γεωμετρίας στο Ελληνικό Κράτος τον 19ο αιώνα: Ξένες επιδράσεις και αυτόνομη πορεία*
Κωνσταντίνα Ζορμπαλά, Επίκουρη Καθηγήτρια, Πανεπιστήμιο Αιγαίου
- 15.30-15.45: *Η διδασκαλία της Αριθμητικής στη σύγχρονη Ελλάδα*
Μιχάλης Λάμπρου, Ομότιμος Καθηγητής, Πανεπιστήμιο Κρήτης
- 15.45-16.00: *Οι θέσεις του Κ. Καραθεοδωρή για τη Διδασκαλία των Μαθηματικών στη Μέση Εκπαίδευση και το εγχειρίδιο Γεωμετρίας του Ι.Ν. Χατζιδάκη*
Χριστίνα Π. Φίλη, τ. Καθηγήτρια, Ε.Μ.Π.
- 16.00-16.15: *Διδακτικά βιβλία στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση : Διδάγματα της ιστορίας, προτάσεις για το μέλλον.*
Σταύρος Γ. Παπασταυρίδης, Ομότιμος Καθηγητής, Ε.Κ.Π.Α.
- 16.15-16.30: *Το μακροβιότερο διδακτικό βιβλίο Μαθηματικών στην ελληνική εκπαίδευση*
Ιωάννης Θωμάϊδης, Δρ. Μαθηματικών, τ. Σχολικός Σύμβουλος
- 16.30-16.45: *Φαινομενολογικές επισημάνσεις για τις αλληλεπιδράσεις των σχολικών βιβλίων με τη μάθηση, τη διδασκαλία και την καλλιέργεια της μαθηματικής παιδείας στο σχολείο*
Φραγκίσκος Καλαβάσης, Καθηγητής, Πανεπιστήμιο Αιγαίου
- 16.45-17.00: *Στοχαστικά Μαθηματικά στα σχολικά βιβλία: ευκαιρίες και κίνδυνοι*
Μιχάλης Λουλάκης, Καθηγητής, Ε.Μ.Π.
Δημήτρης Χελιώτης, Αναπληρωτής Καθηγητής, Ε.Κ.Π.Α.
- 17.00-17.15: *Οπτικές αναπαραστάσεις σε σχολικά εγχειρίδια Μαθηματικών*
Γεωργία Πετροπούλου, Ph.D Διδακτικής των Μαθηματικών, Σύμβουλος Α΄, Ι.Ε.Π.
- 17.15-17.45: Συζήτηση
(Παύση εργασιών 2ης ημέρας)

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Κυριακή 19 Δεκεμβρίου 2021

Έκτη συνεδρία (Φυσικές Επιστήμες)

Πρόεδροι: Γεώργιος Τόμπρας, Καθηγητής στο Ε.Κ.Π.Α.
Ιωάννης Γράψας, Σύμβουλος Α΄ στο Ι.Ε.Π.

09.30-09.45: *Τα διδακτικά βιβλία Φυσικής στο Ελληνικό Κράτος μέχρι και λίγο μετά τη Μεταπολίτευση*
Γιώργος Βλαχάκης, Αναπληρωτής Καθηγητής, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο

09.45-10.00: *Ο ρόλος των σχολικών εγχειριδίων των Φυσικών Επιστημών και κριτήρια αξιολόγησης της ποιότητάς τους*
Παναγιώτης Πήλιουρας, Διδάκτωρ Διδακτικής Φυσικών Επιστημών, Σύμβουλος Α΄, Ι.Ε.Π.

10.00-10.15: *Το Σχολικό Εγχειρίδιο Χημείας στην Ελλάδα, κατά την περίοδο 1821- 2021*
Αβραάμ Μαυρόπουλος, Χημικός, Δρ. Φιλοσοφικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α.

10.15-10.30: *Από τους ίουλους στην PCR*
Θάνος Καψάλης, Βιολόγος, Καθηγητής Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

10.30-10.45: *Υπό το πρίσμα της ανοσολογίας*
Γιώργος Θυφρονίτης, Καθηγητής, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

10.45-11.00: *Η διδασκαλία των Γεωεπιστημών στην Ελλάδα, μέσα από τα σχολικά εγχειρίδια (Μια ιστορική αναδρομή, 1830-2021)*
Γεωργία Φέρμελη, Δρ. Γεωεπιστημών, Σύμβουλος Α΄ Φυσικών Επιστημών, Ι.Ε.Π.

11.00-11.15: *Η διδασκαλία των Γεωεπιστημών στο Εκπαιδευτικό Σύστημα: Μια διαχρονική θεώρηση και προοπτικές*
Ασημίνα Αντωναράκου, Καθηγήτρια, Ε.Κ.Π.Α.

11.15-11.30: *Η αποτύπωση των χαρτών στα σχολικά εγχειρίδια Γεωεπιστημών: 1900 - 1980*
Κική Μακρή, Δρ. Γεωλογίας, Μεταδιδακτορική Ερευνήτρια, Εθνικό Αστεροσκοπείο Αθηνών

11.30-11.45: *Το μέλλον της χαρτογραφίας στα σχολικά εγχειρίδια*
Νίκη Ευελπίδου, Καθηγήτρια, Ε.Κ.Π.Α.

11.45-12.15: Συζήτηση

12.15-12.30: Διάλειμμα

12.30-13.30 Στρογγυλό Τραπέζι

Συντονισμός: Αντώνης Μαστραπάς

Συμμετέχοντες: Ιωάννης Αντωνίου, Ευριπίδης Γαραντούδης, Αμφιλόχιος Παπαθωμάς,
Σταύρος Παπασταυρίδης, Γεώργιος Τόμπρας, Ευάνθης Χατζηβασιλείου

(Θα γίνουν 5΄ τοποθετήσεις και θα ακολουθήσει συζήτηση)

Επιστημονική – Οργανωτική Επιτροπή

Ιωάννης Αντωνίου,
δ.φ., Πρόεδρος ΙΕΠ

Ευριπίδης Γαρανούδης,
Καθηγητής Νεοελληνικής Φιλολογίας, ΕΚΠΑ

Βασίλης Γούναρης,
Καθηγητής της Ιστορίας των Νεοτέρων Χρόνων, ΑΠΘ

Αντώνης Μαστραπός,
δ.φ., Σύμβουλος Α΄ ΙΕΠ

Αμφιλόχιος Παπαθωμάς,
Καθηγητής Αρχαίας Ελληνικής Φιλολογίας και Παπυρολογίας, ΕΚΠΑ

Γεώργιος Τόμπρας,
Καθηγητής Ηλεκτρονικής Φυσικής, ΕΚΠΑ

Φίλιππος Τσιμπόγλου,
Δρ., Γενικός Διευθυντής Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος

Δημήτρης Χαραλάμπος,
Καθηγητής Εκπαιδευτικής Πολιτικής, ΑΠΘ

Χαρά Χαραλάμπος,
Καθηγήτρια, Κοσμητόρισα της Σ.Θ.Ε., στο Α.Π.Θ.

Ευάνθης Χατζηβασιλείου,
Καθηγητής Ιστορίας του Μεταπολεμικού Κόσμου, ΕΚΠΑ

Γραφιστική Επιμέλεια: Τμήμα Πληροφορικής Διαλειτουργικότητας
και Δικτύων Ι.Ε.Π.

